

Uppgiftsformulering

Beskriv vilka effekter det skulle kunna få för rättssäkerheten i Sverige om vi tog bort domstolarnas roll och uppgifter.

Uppgiften prövar följande del av kunskapskravet; delkunskapskrav 1

Eleven har **grundläggande/goda/mycket goda** kunskaper om olika samhällsstrukturer. Eleven visar det genom att undersöka hur sociala, mediala, rättsliga, ekonomiska och politiska strukturer i samhället är uppbyggda och fungerar och beskriver då **enkla/förhållandevis komplexa/komplexa** samband inom och mellan olika samhällsstrukturer. I beskrivningarna kan eleven använda begrepp och modeller på ett **i huvudsak/relativt väl/väl** fungerande sätt.

Bedömningsaspekter

Progressionen i uppgiften består av:

- i vilken utsträckning svaret innehåller relevanta samband
- med vilken komplexitet sambanden beskrivs
- med vilken precision relevanta begrepp används i svaret

Beskrivning av progressionen

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
<ul style="list-style-type: none"> • Svaret innehåller minst ett relevant samband som visar hur rättssäkerheten skulle kunna påverkas om domstolarna togs bort. Sambandet beskriver hur rättsäkerheten för en individ eller samhället i stort kan påverkas. • Sambandet är kortfattat och i ett led. • Begrepp förekommer i begränsad omfattning och används med låg precision. 	<ul style="list-style-type: none"> • Svaret innehåller minst ett relevant samband som visar hur rättssäkerheten skulle kunna påverkas om domstolarna togs bort. Sambandet beskriver hur rättsäkerheten för en individ eller samhället i stort kan påverkas. • Sambandet är utvecklat i flera led. • Begrepp förekommer och används oftast med precision. 	<ul style="list-style-type: none"> • Svaret innehåller minst två relevanta samband som visar hur rättssäkerheten skulle kunna påverkas om domstolarna togs bort. Sambanden beskriver hur rättsäkerheten för en individ och samhället i stort kan påverkas. • Minst en av sambandsbeskrivningarna är utvecklad i flera led. • Begrepp förekommer och används med precision.

Kommentar

Sveriges domstolar har rättssäkerheten som övergripande mål. De är självständiga gentemot riksdag och regering. Opartiskhet är ett ledord för deras arbete.

Källa: www.domstol.se

Exempel på relevanta samband:

- osäkerhet i bedömningen av brotten
- risk för orättvisa straff
- allt kanske inte går ”rätt till”, domstolarna ska vara garanterade för detta
- risk för att den åtalade inte får sina rättigheter tillgodosedda

Vanliga orsaker till att svar inte når nivå E

- Svaret innehåller inget relevant samband mellan domstol och rättssäkerhet som visar vad som skulle kunna hända om domstolarna försvann.

Belägg för nivå E

- Svaret innehåller **minst ett** relevant samband som visar hur rättssäkerheten skulle kunna påverkas om domstolarna togs bort. Sambandet beskriver hur rättssäkerheten för en individ eller samhället i stort kan påverkas.
- Sambandet är kortfattat och i ett led.
- Begrepp förekommer i begränsad omfattning och används med låg precision.

Exempel på svar

Jag tror att antalet oskyldigt dömda skulle öka stort. Dessutom tror jag att själva precisionen, alltså att det fängslas rätt person kommer att bli mycket sämre.

Kommentar

Svaret innehåller ett relevant samband som visar hur rättssäkerheten skulle kunna påverkas om domstolarna togs bort ”oskyldigt dömda skulle öka stort.”. Detta samband är i ett led med följderna att fel personer riskerar att hamna i fängelse.

Svaret innehåller få begrepp ex. ”oskyldigt dömda”, de används med precision.

Belägg för nivå C

- Svaret innehåller **minst ett** relevant samband som visar hur rättssäkerheten skulle kunna påverkas om domstolarna togs bort. Sambandet beskriver hur rättssäkerheten för en individ eller samhället i stort kan påverkas.
- Sambandet är utvecklat i flera led.
- Begrepp förekommer och används oftast med precision.

Exempel på svar

Om vi tog bort domstolarnas roll och uppgifter i samhället så skulle straffen/åtalet bli mycket orättvisare tror jag eftersom man inte kan få en fast förklaring för sitt åtal och det skulle krävas mindre bevis för att bli åtalad. Om man bara hade blivit åtalad från polisen så skulle man inte behövt alla bevis som egentligen krävs för en bra rättssäkerhet som till exempel vittnen eller vilka bevisföremål som helst.

Kommentar

Svaret innehåller ett relevant samband som visar hur rättssäkerheten skulle kunna påverkas om domstolarna togs bort, ”straffen/åtalet bli mycket orättvisare tror jag eftersom man inte kan få en fast förklaring för sitt åtal”. Sambandsbeskrivningen utvecklas i flera led genom att beskriva att orättvisan i sin tur kan orsaka att man inte får reda på vad man är åtalad för eller att det skulle ställas mindre krav på bevis. Begrepp förekommer i svarets inledning ex. åtal och straff, de används med precision. I slutet av svaret visas osäkerhet kring begreppet åtal ”Om man bara hade blivit åtalad från polisen så skulle man inte behövt alla bevis som egentligen krävs för en bra rättssäkerhet”.

Belägg för nivå A

- Svaret innehåller **minst två** relevanta samband som visar hur rättssäkerheten skulle kunna påverkas om domstolarna togs bort. Sambanden beskriver hur rättssäkerheten för en individ **och** samhället i stort kan påverkas.
- Minst en av sambandsbeskrivningarna är utvecklad i flera led.
- Begrepp förekommer och används med precision.

Exempel på svar

Utan domstolarnas roll och uppgifter så hade det i princip bara varit polisens och vittnets/vittnenas bedömning som räknats. Vittnet/offret och gärningsmannen hade då aldrig fått chansen att tala med varandra och man skulle inte ha fått ut lika mycket information från själva "brottet". I domstolen är det ju vanliga människor som får lyssna, ställa frågor och sedan göra en bedömning tillsammans med domaren av vad dem tycker om fallet och vad som ska ske sen. Utan domstolen skulle allt detta försvinna och att en rättvis bedömning ska ske kommer vara svårare eftersom polisens uppgifter inte är att föra diskussioner m.m. mellan de inblandade. Rättssäkerheten skulle därför bli sämre och smarta och rättvisa beslut skulle bli färre. Domstolen ger ju chansen till alla i rättsalen att få prata och säga vad de tycker på ett annat sätt än vad man får i ett polisförhör (enligt mig). Dessutom är det fler personer som lyssnar/bedömer vid en domstol än vid ett förhör, vilket i sin tur leder till fleras åsikter och ett rättvisare beslut. Det här missar man om domstolens roll och uppgifter försvinner.

Kommentar

Svaret innehåller två relevanta samband som visar hur rättssäkerheten skulle kunna påverkas om domstolarna togs bort. Osäkerhet i domen på grund av att för lite information kommer finnas tillgänglig "man skulle inte ha fått ut lika mycket information från själva "brottet"...". Eleven visar också ett samband som förklarar att de straff som utdöms skulle vara orättvisare "Utan domstolen skulle allt detta försvinna och att en rättvis bedömning ska ske kommer vara svårare eftersom polisens uppgifter inte är att föra diskussioner m.m. mellan de inblandade".

Svaret beskriver både risken för individen att få ett orättvist straff och hur samhället påverkas genom att domarna troligtvis kommer bli osäkrare och rättssäkerheten därmed påverkas.

Svarets fokus rör säkerhet för den åtalade. Sambanden mellan domstol och rättssäkerhet beskrivs i flera led ex. i domstolen är det flera som lyssnar och det innebär i sin tur en säkerhet för den åtalade. Samt att det i domstolen är flera som får chansen att få göra sin röst hörd. Detta påverkar rättssäkerheten i positiv riktning.

Begrepp förekommer ex. *vittne, förhör, rättvisa*, de används med precision.